

**Інститут сучасного мистецтва
Кафедра режисури та акторської майстерності -**

**Освітня програма
«АКТОРСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ»**

ЗАЙЦЕВА ІРИНА ЄВГЕНІВНА,

кандидат педагогічних наук, доцент

Профайл викладача на сайті кафедри, в соцмережі:
<https://nakkkim.edu.ua/instituti/institut-suchasnogo-mistetstva/kafedra-rezhysury-ta-aktorskoi-maisternosti>

Е-mail викладача: izaytseva@dakkkim.edu.ua

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Творчі методи акторського мистецтва ХХ – ХХІст. »

Рівень вищої освіти	Другий
Складова навчального плану (обов'язкова, вибіркова)	Нормативна
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	6 кредитів /180 годин
Вид підсумкового контролю	Екзамен
Посилання на освітній контент дисципліни в CMS Moodle (за наявності) або на іншому ресурсі	https://classroom.google.com/c/MzkwMjM3OTA5NjI3
Мова викладання	Українська

Цілі навчальної дисципліни

Мета дисципліни: освоєння здобувачами вищої освіти теоретичних та практичних компетентностей з природи акторського мистецтва, зокрема методів роботи над роллю у виставах, художніх фільмах, театральновидовищних дійствах для удосконалювання професійної майстерності.

Завдання :

- 1.Вивчення творчих методів і напрямів акторського мистецтва ХХ – ХХІ ст.
- 2.Ознайомлення з творчим доробком видатних митців українського та зарубіжного театру і кіно – представників різних театральних шкіл.
- 3.Засвоєння новітніх творчих методів акторського мистецтва.

Предмет: еволюція акторського мистецтва в українському та зарубіжному театрі (кіно) ХХ — ХХІст.

Здобувачі вищої освіти повинні набути:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

- ЗК2. Здатність спілкування іноземною мовою.
- ЗК3.Здатність уявляти сучасну картину світу на основі цілісної системи гуманітарних знань, орієнтуватися в цінностях життя та культури.
- ЗК4.Володіння культурою мислення, усвідомлення мети та вибору шляхів її досягнення.
- ЗК5.Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК7. Навички використання комунікаційних технологій.
- ЗК8.Здатність проявляти розвинуті комунікативні та адаптивні особистісні властивості, працювати і взаємодіяти з іншими людьми у різних творчих ситуаціях. Здатність працювати в команді.
- ЗК9. Здатність до критики та самокритики.
- ЗК10.Здатність вибудовувати і реалізовувати стратегію і тактику свого інтелектуального, культурного, професійного саморозвитку та самовдосконалення.
- ЗК12. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Фахові компетентності (ФК):

- ФК2. Вміння на особистісному високому професійному рівні створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.

- ФК9. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі виконавської та педагогічної інтерпретації.
- ФК11. Здатність планувати педагогічну діяльність, окреслювати цілі та завдання виховання та навчання з врахуванням вікових та індивідуальних особливостей учня.
- ФК12. Здатність здійснювати режисерсько-акторську, редакторську, менеджерську діяльність у сфері сценічного мистецтва.
- ФК15. Здатність сприймати новітні концепції в сфері акторської майстерності, сценічного виконавства, театрознавства, методології, театральної педагогіки та свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями.
- ФК16. Здатність здійснення аналізу сучасних проблем культури і мистецтва, розуміння філософської та соціальної природи мистецтва.
- ФК17. Здатність визначення культурно-мистецьких явищ та виявлення закономірностей розвитку сценічних видовищних мистецтв.
- ФК22. Здатність до використання професійно-профільованих знань при здійсненні постановки синтетичного за своєю природою сценічного твору, участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.
- ФК25. Вміння проектувати та проводити пошукові та розвідувальні роботи в театральній педагогіці, сценічному мистецтві, художньому (акторському) виконавстві та мистецтвознавстві.

Програмні результати навчання:

- ПР1. Набути концептуальні знання, включаючи певні знання сучасних досягнень в сценічному мистецтві та виробництві.
- ПР4. Виявити знання сутності процесів навчання й виховання у вищій школі, їх психолого-педагогічних основ; методів формування навичок самостійної роботи й розвитку творчих здібностей і логічного мислення особистості.
- ПР7. Уміти використовувати набуті знання під час професійної мистецької сценічної діяльності в якості творчого працівника (актора).
- ПР10. Уміти критично мислити та узагальнювати проблеми сучасного мистецтва під час професійної діяльності.
- ПР11. Уміти самостійно працювати над сценічним втіленням різних за жанрами літературних творів засобами сценічного мовлення; застосовувати грим для підкреслення характеру сценічного героя згідно із засвоєними теоретичними знаннями; уміти професійно володіти своїм тілом, рухами та пластикою.
- ПР12. Уміти встановлювати соціально-психологічний комунікативний контакт, індивідуально орієнтовану взаємодію, що забезпечує творчий

характер процесу професійної діяльності і навчання на високому мистецькому рівні.

- ПР13. Уміти доносити власні думки та творчі ідеї, висновки, знання та їх обґрунтування до осіб, які є творчими працівниками, чи тих, хто навчається сценічному мистецтву.
- ПР14. Розуміти значення культури як форми людського існування, цінувати різноманіття та мультикультурність світу і керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва.
- ПР17. Виявляти відповідальність за розвиток мистецьких знань і професійних практик, оцінку стратегічного розвитку мистецтва, творчого та навчального колективу.
- ПР18. Вільно застосовувати основні принципи творчого розвитку сценічного мистецтва, намагаючись впливати на соціокультурні зміни
- ПР19. Креативно мислити відповідно до проблематики сценічного мистецтва, генерувати ідеї, бути рішучим у провадженні нових стратегій.

Перелік тем:

1. Метод, стиль, напрям в акторському мистецтві. Методи роботи артистів театру корифеїв (4 год.)
2. Метод дійового аналізу К. Станіславського і метод роботи з актором за В. Немировичем-Данченком (4 год.)
3. Реформаторські методи виховання акторів в театрі Л.Курбаса (4 год.)
4. Режисер-педагог Є. Вахтангов, його методи роботи з актором. Вистав «Принцеса Турандот» (4 год.)
5. Метод роботи над роллю артистів «Берліненр ансамбль» Б. Брехта (4 год.)
6. Методологія роботи над роллю С. Адлер, Е. Богарт, Є. Гротовського, С. Майзнера, Л.Страсберга, У Хаген, М. Чехова (4 год.)
7. Питання театральної системи за Г. Товстоноговим, Методи роботи над образом провідних акторів ВДТ (4 год.)
8. Специфіка роботи над образом у виставах Театру драми і комедії на Таганці Ю. Любимова (4 год.)
9. Режисер Р.Віктюк. Особливості його методів роботи з акторами (4 год.)
10. Аналіз творчого методу створення образів актрисою Ф. Раневською (4 год.)
11. Метод роботи над роллю акторів мхатівської школи («Гартюф» режисера А. Ефроса, «На всяк мудреця доволі простоти» режисера О. Табакова). Робота над образами акторів-франківців («Украдене щастя», «Тев'є – Тевель» «Візит старої дами» режисера. С.Данченка) (4 год.)
12. Робота над образами А. Хостікоєва, Б. Бенюка, Н. Сумської в рок-опері «Біла ворона» режисерів С. Данченка та А.Хостікоєва (4 год.)
13. Манера акторської гри Вільнюського театру Е. Някрошюса (4 год.)
14. Методи і стилі гри італійських акторів Дж. Мазіни та Р. Беніні (4 год.)

Рекомендована література та інформаційні ресурси:

Публікації науково-педагогічного працівника за темою дисципліни:

1. Зайцева І.Є. Деякі тенденції розвитку українського мюзиклу як мистецтва і галузі шоу-індустрії. *Молодий вчений*. 2017. № 10 (50). С. 262 –268.
2. Зайцева І.Є. «Лицар Сумного Образу» в жанрі «мюзикл». *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури*. Київ: Міленіум, 2017. № 39. С. 98 –107.
3. Зайцева І. Є. Елітарність особистості як одна з професійних домінант підготовки майбутніх акторів. *Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір: IV Міжнар.наук. конф. молодих вчених, аспірантів та магістрів. М-во культ. України; Нац. ак. кер. кадрів культ. і мистец.* Київ: КНУКККіМ, 2020. С. 79 –80.

Основна:

1. Бартоу А. Актерское мастерство. Американская школа. Москва : Альпина Паблишер. 2018. 503 с.
2. Бобошко Ю. Режисер Лесь Курбас. Київ: Мистецтво, 1987. 197 с.
3. Бобошко Ю. Гнат Юра. Київ : Мистецтво, 1980. 186 с.
4. Брехт Б. Про мистецтво театру: збірка. Київ: Мистецтво, 1977. 244 с.
5. Гротовський Є. Театр. Ритуал. Перформер: пер. з поль. Львів: Літопис, 1999. 419 с.
6. Гуревич Л. Творчество актера: о природе художественных переживаний актера на сцене. Москва: ГИТИС, 2002. 317 с.
7. Иванов В.В. «Древо жизни» Эймунтаса Някрошуса. *Литературное обозрение*. 1986. №11. С.89 –94.
8. Иванов В.В. Евгений Вахтангов и Михаил Чехов. *Русский авангард 1910 – 1920-х годов и проблема экспрессионизма*. Москва : Наука, 2003. 478 с.
9. К. С. Станиславский. Работа актера над собой. Москва : Азбука, 2017. 736 с.
10. К. С. Станиславский. Искусство представления. Москва : Азбука, 2015. 192 с.
11. Курбас Л. Березіль : Із творчої спадщини. Київ : Дніпро. 1988. 520 с.
12. Мальцева О. Н. Поэтический театр Юрия Любимова. Спектакли Московского театра драмы и комедии на Таганке : 1964-1998. Санкт-Петербург: Российский институт истории искусств, 1999. 271 с.
13. Метод Ли Страсберга: Сборник упражнений по актерскому мастерству / Лола Коэн ; Пер. с англ. Москва : Альпина нон-фикшн, 2018. 310 с.
14. Немирович-Данченко В.И. О творчестве актера. Москва : Искусство, 1984. 623 с.

- 15.Полищук В. Книга актерского мастерства. Всеволод Мейерхольд.Москва : АСТ, 2010. 170 с.
16. Хаген У. Искусство подлинного переживания на сцене. Москва: МИФ, 2019.240 с.
- 17.Чехов М. Об искусстве актера. Москва : Искусство, 1999.271 с.

Додаткова:

- 1.Барнич М. Майстерність актора. Техніка «обману». Київ : Ліра-К, 2016, 304 с.
2. Захава Б. Мастерство актера и режиссера. Москва : РАТИ-ГИТИС, 2008. 432 с.
- 3.Мельниченко В. Майстер (Богдан Ступка). Київ : Либідь, 2005. 392 с.
- 4.Уэстон Дж. Режиссер и актеры, работая вместе. Москва : МИФ, 2021. 368 с.

Інформаційні ресурси

1. Актерское мастерство. URL: <https://4brain.ru/akterskoe-masterstvo/>
2. Вступление. Мастерство Актера и Режиссера. URL: <https://culture.wikireading.ru/57658>
3. Мастерская актера Lande Project. URL: <https://landeproject.ru/>

Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Ноутбук, екран, Інтернет, для проведення лекційних, семінарських занять.

• ВИДИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ОЦІНЮВАННЯ

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- вербальний метод (лекція, дискусія тощо);
- практичний метод (семінарські / практичні заняття);
- наочний метод (ілюстративний та демонстративний);
- самостійна робота з навчально-методичною літературою(конспектування, тезування, анотування);
- інформаційні методи новітніх комп'ютерних технологій ;
- проблемний метод (розв'язання завдань, написання рефератів, тез та статей);
- проєктний метод (індивідуальна науково-дослідна робота).

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- усне або письмове опитування;
- діалогове спілкування;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- екзамен

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ

«Творчі методи акторського мистецтва ХХ – початку ХХІ ст.»

- Форми оцінювання

Семестрове оцінювання:

1. Лекційні заняття ЗР1* — 1 бал/ 2 бали**.
2. Практичні заняття ЗР1:— 1бал/ 3 балів.
3. Самостійна робота ЗР-1: - 1 бал/ 10 балів.
4. Залікове заняття: ЗР- 1 - максимум - 20 балів.

* ЗР – змістовий розділ.

** максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

Підсумкове оцінювання: **екзамен (1 семестр).**

Контроль за якістю навчання здобувача вищої освіти здійснюється за 100-бальною системою. Загальну кількість балів здобувача формують семестрові бали, отримані з усіх тем змістових розділів (бали, отримані за контрольні роботи (у формі письмового аналізу), експрес-опитування тощо; бали, отримані за виконання самостійних завдань; бали, отримані за роботу на практичних заняттях (семінарських заняттях), а також бали, які отримані за підсумкову роботу (залік чи екзамен).

Зміст курсу поділений на 1 змістовний розділ (семестр). Цей змістовний розділ включає в себе лекції, семінарські, самостійну роботу здобувачів, які завершуються контролем рівня засвоєння якості програмного матеріалу відповідної частини курсу.

До Розділу 1 (ЗР1) входять теми 1 - 14.

<u>Змістовний розділ 1</u>			Підсумкова робота /іспит,
80 залікових балів			1
(максимум)			
Самостійна Робота	Лекційні заняття	Семінарські заняття	
(виконання Індивідуального завдання)	14 занять x 2 = 28 балів	14 занять x 3 = 42 балів	20 балів (максимум)
10 (максимум)	28 (максимум)	42 (максимум)	20

Умовою допуску до підсумкової роботи (заліку чи екзамену) є отримання здобувачем під час семестрового оцінювання не менше ніж 40 балів (*критично-розрахунковий мінімум*). При цьому обов'язковим є успішне виконання практичних робіт, виступи на семінарських заняттях та виконання самостійних робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

При простому розрахунку отримаємо:

	Семестрова кількість балів	Підсумкова робота/залік та іспит	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	40	20	60
Максимум	80	20	100

Залік виставляється за результатами роботи впродовж усього семестру. Здобувачі вищої освіти, які набрали протягом семестру менше 60 балів обов'язково складають залік.

обувачі вищої освіти, які набрали протягом семестру менше 60 балів обов'язково складають залік.

Екзамен виставляється за результатами роботи здобувача- впродовж усього навчального року. Здобувач, який набрав суму залікових балів (90), має право отримати підсумкову оцінку без опитування чи виконання екзаменаційного завдання за результатами контролю. Здобувачі, які набрали протягом семестру менше 90 балів, обов'язково складають екзамен.

СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти НАКККіМ за такими рівнями та критеріями:

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	- здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, - вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, - вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, - переконливо аргументує відповіді, - самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	зараховано

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
82-89	B	дуже добре	- здобувач вищої освіти вільноволодіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, - вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, - самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній конструктивно-варіативний	добре	
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти вмiє зiставляти, узагальнювати, систематизувати iнформацiю пiд керiвництвом викладача, загалом; - самостiйно застосовувати її на практицi; - контролювати власну дiяльнiсть; - виправляти помилки, з помiж яких є суттєвi, - добирати аргументи для пiдтвердження думок			
64-73	D	задовiльно	- здобувач вищої освіти вiдтворює значну частину теоретичного матерiалу; - виявляє знання i розумiння основних положень, - за допомогою викладача може аналізувати навчальний матерiал; - виправляти помилки, з помiж яких є значна кiлькiсть суттєвих	Середній репродуктивний	задовiльно	
60-63	E	достатньо	здобувач вищої освіти			

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
			володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрово	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального	Низький рецептивно - продуктивний	Незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	Низький рецептивно - продуктивний	Незадовільно	не зараховано

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій тощо.

Здобувачам вищої освіти після аудиторних занять надається право підвищувати свій рейтинг лише під час складання іспитів (підсумкового модульного контролю) за графіком екзаменаційної сесії. Залік виставляється за результатами поточного модульного контролю, проводиться по завершенню вивчення навчальної дисципліни.

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, Кодексу академічної доброчесності Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, Положення про проведення практики студентів

бакалаврського та магістерського рівнів Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, Системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти.

Кожен викладач ставить здобувачам вищої освіти систему вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти на заняттях, доводить до їх відома методичні рекомендації щодо виконання різних видів робіт. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність під час практичного заняття; (не)допустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; несвоєчасне виконання поставленого завдання тощо.

ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

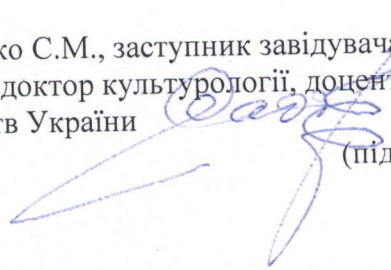
Здобувач вищої освіти виконуючи самостійну або індивідуальну роботу повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.

Розробник: Зайцева І.Є., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри режисури та акторської майстерності

(підпис)

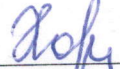
Обговорено на засіданні групи забезпечення освітньої програми «Акторська майстерність».

Гарант освітньої програми: Садовенко С.М., заступник завідувача, професор кафедри режисури та акторської майстерності, доктор культурології, доцент, старший науковий співробітник, заслужений діяч мистецтв України

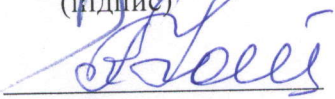

Садовенко С.М.
(підпис)

Затверджено:

Завідувач кафедру режисури та акторської майстерності Хоралець Л.І.

(підпис)

Директор Інституту сучасного мистецтва Кулиняк М.А.

(підпис)